

Fekete István - A pumi

Itt ágazott el az út. Balra téglaszínű cserepeivel a kéttornyú város, jobbra kék kémény füstjeivel a falu, azon túl a ködbe hajló, nyárfás út. Balra valami felesleges nyüzsgés, zsongás, jobbról párázatos őszi csend.

- Mit gondolsz, Peták?

A kutya csak nézte az öregembert, ült előtte, összehúzódva, szomorúan és szürkén.

A reggel tanácstalan volt, hűvös és melegváró. Az öreg vándor végignézett a távoli úton, és kopott botjával a földet ütögette.

- Nem merek nekivágni, kutyám. A városban talán adnak valami orvosságot. Mára már sok mindenféle orvosságok vannak.

Egy kis fáradt reménykedés lendült körülöttük, s a kutya felállt.

- Hát akkor menjünk - intett az öreg a város felé, és elindultak. Lassan nőttek a házak, és kiálltak az út mellé. Azután sűrűsödtek és itt-ott emeletre nőttek.

A kutya néha hátranézett, és mind közelebb ment gazdája előtt. Később mögéje került, és sarkában maradt.

- Úgy-úgy - mondta az öreg -, csak el ne maradj ebben a zsvajgásban.

- Merre van itt a patika? - kérdezte valakitől.

- A Hadházy utcában. Mért nem köti meg a kutyáját?

Az öreg a kalapja felé bökött.

- Nem akarom. - És mentek tovább.

- Merre van a Hadházy utca? - kérdezte egy asszonytól.

- Parallel, itt jobbra, a második keresztutca.

- Parallel? Na gyere, Peták.

De azért meglett a patika.

A botját odatámasztotta az ajtó mellé.

- Itten várjál!

A pumi megnézte, hogy nyílik és hogy csukódik az ajtó, aztán leült a bot mellé, és leste a kilincset, de egyik szeme az utcán volt, hol feleslegesen jártak-keltek, s ezért a kutya elhagyottnak érezte magát. Idegen volt a lárma, a szag, a környezet, de ezek mögött jött valami, valami rossz, az időnek valami szorongása, amit odakint a szabad mezőkön könnyebb lett volna elviselni.

A patikus is öregedő ember volt. Nézte a szakállas vén csavargót, és szemével megsimogatta.

- Adnék én orvosságot, talán nem is rosszat, de én mást gondoltam. Menjen be a kórházba, és keresse meg Péter főorvos urat. Mindent tud, mire maga odaér.

- Tud?

- Megtelefonálok. Na, üljön le, addig is adok valamit, hiszen most is szédül.

- Kicsit.

Amikor letette a poharat, az ajtón kaparászás hallatszott. A patikus megnézte, mi az, s amikor kinyitotta az ajtót, Peták óvakodott be egyenesen az öregemberhez.

- A kutyám. Most már mintha jobban lennék. Teneked meg azt mondtam, várjál! Hát ilyen kutya vagy te? A botomat meg elviszi valaki...

Peták szégyenkezve ment az ajtóhoz, és a patikusra nézett, aki mosolyogva nyitott újra ajtót, és Peták bevonszolta a nehéz botot.

Az öreg felállt.

- Bocsánatot kérünk a zavargásért - lehajolt a botért, és megtántorodott -, meg hogy ez a kutya is... de ez nekem annyi, mint egy ember. Pétert tetszett mondani?

- Pétert; de várjon, adok a kutyának valamit.

Peták ilyent még sohse látott, mert a patikus tányéron hozta a húst. Gyönyörű, gyanús tányéron.

- Na, egyél - mondta a patikus.

De a kutya - bár izgalmában leült - csak a gazdáját nézte.

- Jó ember adta - mondta az öreg, mire Peták két nyelésre eltüntette a húst, és a tányért ragyogóra nyalta.

- Ugye mondtam, hogy jó ember?

Peták erre megnyalta a patikus kezét is, megszagolta a cipőjét, és megcsóválta a farkát.

Utolsónak jött be az öregember, de aggodalmi eloszlottak, mert a doktor kiküldte asszisztensnőjét, és nem vette észre az öreg rongyait.

- A patikus úr...

- Csak vetkőzzék nyugodtan, itt elég meleg van. A kutyáját kint hagyta?

- Már azt is tetszik tudni? - A fáradt hang alig repült, és beleesett a hála mélységébe. A doktor, amikor hallgatta, szinte megölelte az elkopott, ráncos testet, és lassan egyenesedett fel, hogy arcára egy kis vidámságot gyűjtsön.

- Feküdni kell, pihentetni a szívet. Hány éves?

- Nyolcvan. De a kutyám, doktor úr... meg énnekem nincs pénzem.

- Nem kerül pénzbe. A kutyának meg olyan helye lesz, mintha együtt lennének.

- Nem lehetne valami orvossággal? Sohse feküdtem nappal... fulladok a szobában...

- Elmúlik.

Az öreg szedegette a rongyait.

- Elmúlik... persze, hiszen gondolhattam volna.

De a szobában megnyugodott, és a szomorúságtól is elálmosodott. Sokat aludt, és ha ébren volt, a sárga levelű juharfát nézegette az ablak előtt. A fáról fogytak, egyre fogytak a levelek. Ha jön a szívszorulás fekete félelme, csak csengetni kellett, és ez megnyugtató volt. Ennyi jószágot egész életében nem kapott az emberektől, mint most, pár nap alatt, mint most, amikor már késő. De ebben nem volt biztos, mert néha egészen jól érezte magát, különösen ha a patikus meglátogatta, aki vidám aglegény volt, és egyszer még Petákot is felcsempészte. Ilyen szép estéje talán nem volt egész életében. Mesélt életéről, utakról és tájakról, cimborákról és elmúlt emberekről. Aztán elaludt.

- Majd így alszik el - mondta a doktor a folyosón, és szótlán lett, mert minden betegében önmagát érezte, és mégis tudta, hogy minden elmúlás csak azé, aki már nem tud róla.

Éjfél után az ügyeletes nővér telefonált a patikusnak, hogy az öreg vándor beszélni akar vele.

- Nem éri meg a reggelt.

Amikor felébredt, a patikus már ott ült, s az ágy mellett a kutya.

Az öreg nézte őket, és szemére nedves pára szállt.

- Peták...

A kutya felágaskodott, és megnyalta az öreg kezét.

- Itt van a botom az ágy mellett, tessék azt is elvinni. Peták meg a bot. Más nincsen.

Csend lett, hosszú, süllyedő csend.

A kutya lassan a sarokba húzódott, szőre felborzolódott, később morgott, aztán egyszer csak felugrott, és jajgatva, a kutyasírás fájdalmával vonítani kezdett.

Már hajnalodott, amikor a patikus kezébe vette a kopott vándorbotot.

- Gyere, Peták.

Amint kértek a kórházból, a kutya előrement, és néha-néha visszanézett a régi bot ismerős koppantására.

- Jövök, jövök - mondta a patikus, és szívében melegen szétáradt a hűség és a szeretet -, csak most már azt mondd meg, Peták, te örököltél engem, vagy én örököltelek téged?...

(1952)